

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

11. září 2014 *

„Řízení o předběžné otázce — Směrnice 2001/29/ES — Autorské právo a práva s ním související — Výjimky a omezení — Článek 5 odst. 3 písm. n) — Užití děl nebo jiných předmětů ochrany pro účely výzkumu nebo soukromého studia — Kniha zpřístupněná jednotlivcům prostřednictvím k tomu určených zařízení ve veřejně přístupné knihovně — Pojem díla, které není ‚předmětem prodeje nebo licenčních podmínek [které nepodléhá prodejním nebo licenčním podmínkám]‘ — Právo knihovny digitalizovat dílo, které je součástí její sbírky, aby jej zpřístupnila uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení — Zpřístupnění díla prostřednictvím k tomu určených zařízení, která umožňují jeho tisk na papír nebo jeho ukládání na USB klíč“

Ve věci C-117/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 20. září 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 14. března 2013, v řízení

Technische Universität Darmstadt

proti

Eugen Ulmer KG,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal (zpravodajka) a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. února 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Technische Universität Darmstadt N. Rauerem a D. Ettigem, Rechtsanwälte,
- za Eugen Ulmer KG U. Karpensteinem a G. Schulzem, Rechtsanwälte,
- za německou vládu T. Henzem, J. Kemper a K. Petersen, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem a A. Collabollotta, avvocati dello Stato,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za finskou vládu H. Leppo, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi F. Bulstem a J. Samnadda, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. června 2014,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Technische Universität Darmstadt (dále jen „TU Darmstadt“) a Eugen Ulmer KG (dále jen „Ulmer“), jenž se týká toho, že TU Darmstadt prostřednictvím zařízení umístěných v prostorách knihovny zpřístupnila veřejnosti knihu, která je součástí sbírky této knihovny a k jejímuž užívání má právo Ulmer.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 31, 34, 36, 40, 44, 45 a 51 odůvodnění směrnice 2001/29 zní takto:

„(31) Mezi různými skupinami nositelů práv stejně jako mezi různými kategoriemi nositelů práv a uživatelů [...] předmětů ochrany musí být zajištěna přiměřená rovnováha práv a zájmů. [...]

[...]

(34) Členským státům by měla být dána možnost stanovit určité výjimky nebo omezení pro případy jako jsou vzdělávací nebo vědecké účely ve prospěch veřejných institucí, jakými jsou knihovny a archivy, pro účely aktuálního zpravodajství, pro citace, pro užití zdravotně postiženými osobami, pro účely veřejné bezpečnosti a užití ve správních a soudních řízeních.

[...]

(36) Členské státy mohou stanovit spravedlivou odměnu pro nositele práva rovněž při uplatňování volitelných ustanovení o výjimkách nebo omezeních, která nevyžadují takovou náhradu.

[...]

(40) Členské státy mohou stanovit výjimku nebo omezení ve prospěch určitých neziskových organizací, jako jsou veřejně přístupné knihovny a podobné instituce a také archivy. Tato výjimka nebo omezení by však měly být omezeny na určité zvláštní případy, na které se vztahuje právo na rozmnožování. [...] Je proto třeba podporovat zvláštní smlouvy nebo licence, které bez vytváření nerovnováhy upřednostňují takové organizace a účely, kterým slouží.

[...]

(44) Uplatňování výjimek a omezení stanovených v této směrnici by mělo být činěno v souladu s mezinárodními závazky. Takové výjimky a omezení nesmí být uplatňovány způsobem, který se dotýká oprávněných zájmů nositele práv nebo který je v rozporu s běžným způsobem užití jeho díla nebo jiného předmětu ochrany. [...]

(45) Výjimky a omezení uvedené v čl. 5 odst. 2, 3 a 4 by však neměly bránit vymezení smluvních vztahů navržených k zajištění spravedlivé odměny pro nositele práv, pokud to povolují vnitrostátní právní předpisy.

[...]

(51) [...] Členské státy by měly podporovat dobrovolná opatření přijatá nositeli práv včetně uzavírání a provádění dohod mezi nositeli práv a jinými dotčenými stranami, aby umožnily dosažení cílů určitých výjimek nebo omezení stanovených ve vnitrostátních právních předpisech v souladu s touto směrnicí. [...]"

4 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Právo na rozmnožování“, uvádí:

„Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech:

a) pro autory v případě jejich děl;

[...]"

5 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Právo na sdělování děl veřejnosti a právo na zpřístupnění jiných předmětů ochrany veřejnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.“

6 Článek 5 téže směrnice, nadepsaný „Výjimky a omezení“, v odstavci 2 stanoví:

„Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech:

a) u rozmnoženin na papíře nebo jakémkoliv podobném nosiči, přičemž tyto rozmnoženiny vznikly použitím jakékoliv fotografické techniky nebo některým jiným procesem s podobnými účinky, s výjimkou hudebnin, za předpokladu, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu;

b) u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu, která, pokud jde o dotyčné dílo nebo předmět ochrany, bere ohled na použití nebo nepoužití technologických prostředků uvedených v článku 6;

- c) u zvláštních úkonů rozmnožování uskutečněných veřejně přístupnými knihovnami, vzdělávacími zařízeními nebo muzei nebo archivy, které nesledují přímý ani nepřímý hospodářský nebo komerční prospěch;

[...]“

- 7 Článek 5 odst. 3 směrnice 2001/29 uvádí:

„Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práv podle článků 2 a 3 v těchto případech:

[...]

- n) užití sdělením nebo zpřístupněním děl nebo [a] jiných předmětů ochrany, které nejsou předmětem prodeje nebo licenčních podmínek [které nepodléhají prodejním nebo licenčním podmínkám], jednotlivcům ze strany veřejnosti pro účely výzkumu nebo soukromého studia, a to prostřednictvím k tomu určených zařízení v prostorách institucí uvedených v odst. 2 písm. c), pokud jsou uvedena díla nebo předměty ochrany součástí sbírek těchto institucí;

[...]“

- 8 Článek 5 odst. 5 této směrnice stanoví:

„Výjimky a omezení stanovené v odstavcích 1, 2, 3 a 4 mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

Německé právo

- 9 Ustanovení § 52b zákona o autorském právu a právech s ním souvisejících [Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz), dále jen „UrhG“] ze dne 9. září 1965 (BGBl. I, s. 1273), ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení, zní takto:

„Rozmnožování děl na místech pro četbu elektronických knih ve veřejných knihovnách, muzeích a archivech

Zpřístupnění zveřejněných děl z fondů veřejně přístupných knihoven, muzeí nebo archivů, které nesledují žádný přímý nebo nepřímý hospodářský nebo výdělečný cíl, k němuž má docházet výhradně v prostorách dotyčné instituce na místech pro četbu elektronických knih, která jsou k tomu speciálně vyhrazena, pro účely výzkumu a soukromého studia, je povoleno, pokud to není v rozporu s žádným smluvním ustanovením. Exemplářů díla zpřístupněných na místech pro četbu elektronických knih nesmí být v zásadě více, než kolik obsahuje fond dané instituce. Za zpřístupnění se platí přiměřená odměna. Takovou odměnu může požadovat pouze organizace pro kolektivní správu.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 TU Darmstadt spravuje regionální a univerzitní knihovnu, ve které vytvořila místa pro četbu elektronických knih, kde může veřejnost konzultovat díla, která obsahuje fond této knihovny.
- 11 Mezi těmito díly byla od ledna či února 2009 učebnice W. Schulze, *Einführung in die neuere Geschichte* (dále jen „sporná učebnice“), kterou vydala společnost Ulmer, jež je vědeckým nakladatelstvím se sídlem ve Stuttgartu (Německo).

- 12 TU Darmstadt nepřijala nabídku Ulmer ze dne 29. ledna 2009 na zakoupení učebnic, které Ulmer vydává a mezi něž patří sporná učebnice, a jejich užívání ve formě elektronických knih.
- 13 TU Darmstadt tuto učebnici zdigitalizovala, aby ji zpřístupnila uživatelům na místech pro četbu elektronických knih vytvořených v její knihovně. Na těchto místech nebylo možné konzultovat současně více exemplářů tohoto díla, než kolik jich měla tato knihovna. Uživatelé uvedených čtecích míst mohli celé dílo nebo jeho část vytisknout na papír nebo uložit na USB klíč a vynést jej v této podobě z uvedené knihovny.
- 14 Landgericht Frankfurt am Main (krajský soud ve Frankfurtu nad Mohanem), na který se obrátila Ulmer, měl v rozsudku ze dne 6. března 2011 za to, že aby bylo vyloučeno použití § 52b UrhG, museli by nositel práv a instituce předem uzavřít smlouvu o užití dotyčného díla v elektronické podobě. Tento soud dále zamítl návrh Ulmer, aby bylo TU Darmstadt zakázáno digitalizovat nebo nechat digitalizovat spornou učebnici. Uvedený soud však vyhověl návrhu této společnosti, aby bylo uživatelům knihovny TU Darmstadt zakázáno, aby z míst pro četbu elektronických knih zřízených v této knihovně tiskli toto dílo nebo jej ukládali na USB klíč, anebo odnášeli jeho rozmnoženiny z této knihovny.
- 15 Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), ke kterému TU Darmstadt podala přímý opravný prostředek „Revision“, má za to, že zaprvé vyvstává otázka, zda díla a jiné předměty ochrany „podléhají prodejním nebo licenčním podmínkám“ ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, pokud nositel práv nabídne instituci uvedené v tomto ustanovení, aby za přiměřených podmínek uzavřeli licenční smlouvy o užívání těchto děl, nebo zda musí být toto ustanovení vykládáno v tom smyslu, že se uplatní pouze v případech, kdy dotyčný nositel a dotyčná instituce uzavřeli v tomto ohledu dohodu.
- 16 Uvedený soud má za to, že anglické a francouzské znění tohoto ustanovení podporují na rozdíl od jeho německého znění první z těchto výkladů. Tento výklad se může rovněž opírat o obecnou systematiku a účel směrnice 2001/29. Pokud by naproti tomu pouze uzavření dohody umožnilo vyloučit uplatnění uvedeného ustanovení, dotyčná instituce by mohla odmítnout přiměřenou nabídku nositele práv s cílem využít dotčené omezení, což by rovněž znamenalo, že tento nositel neobdrží přiměřenou odměnu, jejíž získání je však jedním z cílů této směrnice.
- 17 Zadruhé se předkládající soud zamýšlí nad otázkou, zda čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že členským státům umožňuje, aby institucím uvedeným v tomto ustanovení poskytl právo digitalizovat díla, která se nacházejí v jejich sbírkách, pokud sdělení nebo zpřístupnění těchto děl prostřednictvím jejich speciálních zařízení takové rozmnožení vyžaduje. Předkládající soud má za to, že členské státy by měly mít doplňkovou pravomoc ke stanovení takové výjimky z práva na rozmnožování podle článku 2 této směrnice nebo takového omezení tohoto práva, jelikož v opačném případě by nebyl zajištěn užitečný účinek čl. 5 odst. 3 písm. n) této směrnice. Tato pravomoc může být každopádně odvozena z čl. 5 odst. 2 písm. c) uvedené směrnice.
- 18 Zatřetí má předkládající soud za to, že ve sporu v původním řízení vyvstává otázka, zda členské státy mohou v souladu s čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 stanovit režim omezení, který uživatelům instituce uvedené v tomto ustanovení umožní vytisknout na papír nebo uložit či stáhnout na USB klíč celá díla, která jim dotyčná instituce na svých speciálních zařízeních sděluje nebo zpřístupňuje, nebo jejich část.
- 19 V tomto ohledu má tento soud nejprve za to, že ačkoli se na tyto výtisky, uložení či stažení, souvisí-li s rozmnožováním díla, v zásadě nevztahuje omezení stanovené v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, mohly by být nicméně jako úkony navazující na sdělení nebo zpřístupnění díla dotyčnou institucí povoleny na základě jiného omezení, a to zejména na základě výjimky zvané „soukromé rozmnožování“, která je stanovena v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice.

- 20 Dále je toho názoru, že cíl uvedený v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, který spočívá v umožnění účinného užívání textů sdělených nebo zpřístupněných na speciálních zařízeních takové instituce, jako je knihovna, pro účely výzkumu nebo soukromého studia, podporuje ten výklad tohoto ustanovení, podle kterého by mělo být možné tisknout dílo na papír ze speciálního zařízení, zatímco ukládání na USB klíč by povoleno nebylo.
- 21 Předkládající soud má konečně za to, že takový výklad čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 rovněž umožňuje zajistit, aby rozsah omezení stanoveného v tomto ustanovení dodržoval trojí podmínku uvedenou v čl. 5 odst. 5 dané směrnice. Uložení díla na USB klíč totiž zasahuje do práv autora tohoto díla více než tisk tohoto díla na papír.
- 22 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Vztahují se na dílo prodejní nebo licenční podmínky ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, nabídne-li nositel práva institucím uvedeným v tomto ustanovení, aby za přiměřených podmínek uzavřeli licenční smlouvy o užívání tohoto díla?
- 2) Opravňuje čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 členské státy, aby institucím poskytly právo digitalizovat díla z jejich sbírek, pokud to zpřístupnění těchto děl prostřednictvím terminálových zařízení vyžaduje?
- 3) Mohou jít práva stanovená členskými státy podle čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 tak daleko, že si uživatelé terminálových zařízení mohou tisknout na papír nebo ukládat na USB klíč díla, která jsou jim těmito zařízeními zpřístupněna?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 23 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda dílo „podléhá prodejním nebo licenčním podmínkám“ ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, nabídl-li nositel práv takové instituci uvedené v tomto ustanovení, jako je veřejně přístupná knihovna, aby za přiměřených podmínek uzavřeli licenční smlouvu nebo smlouvu o užívání tohoto díla.
- 24 Všichni zúčastnění, kteří předložili písemná vyjádření, s výjimkou společnosti Ulmer navrhuje, aby byla na tuto otázku poskytnuta záporná odpověď, a v podstatě podporují výklad, podle kterého musí být pojem „prodejní nebo licenční podmínky“ uvedený v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 chápán v tom smyslu, že dotyčný nositel práv a dotyčná instituce musí mít uzavřenou licenční smlouvu nebo smlouvu o užívání dotyčného díla, ve které jsou upřesněny podmínky, za kterých může tato instituce toto dílo užívat.
- 25 Společnost Ulmer tvrdí, že pouhá skutečnost, že nositel práva nabídne veřejně přístupné knihovně uzavření licenční smlouvy nebo smlouvy o užívání díla, je-li tento návrh „přiměřený“, je dostatečná k tomu, aby bylo vyloučeno uplatnění čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29.
- 26 V tomto ohledu ze srovnání jazykových verzí čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, zejména pak verzí v anglickém, francouzském, německém a španělském jazyce, které používají výrazy „terms“, „conditions“, „Regelung“ a „condiciones“, nejprve vyplývá, že unijní zákonodárce ve znění tohoto ustanovení použil pojmy „podmínky“ nebo „ustanovení“, které odkazují spíše na skutečně dohodnuté smluvní klauzule, než na pouhé smluvní nabídky.

- 27 Dále je třeba připomenout, že omezení plynoucí z čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 slouží veřejnému zájmu souvisejícímu s podporou výzkumu a soukromého studia šířením znalostí, což je mimoto základním účelem takových institucí, jako jsou veřejně přístupné knihovny.
- 28 Výklad zastávaný společností Ulmer přitom znamená, že nositel práva by mohl jednostranně a v podstatě libovolně zbavit dotyčnou instituci práva na využití tohoto omezení a zabránit tak naplnění jejího základního účelu a podpoře uvedeného veřejného zájmu.
- 29 Kromě toho bod 40 odůvodnění směrnice 2001/29 uvádí, že je třeba podporovat zvláštní smlouvy nebo licence, které bez vytváření nerovnováhy upřednostňují takové organizace a účely, kterým slouží.
- 30 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 21 a 22 svého stanoviska, body 45 a 51 odůvodnění této směrnice potvrzují, a to i ve svém německém znění, že zejména v kontextu výjimek a omezení uvedených v čl. 5 odst. 3 směrnice 2001/29 je odkazováno na skutečné smluvní vztahy, jakož i na uzavření a provádění skutečných smluvních dohod, a nikoliv na pouhé nabídky smluv nebo licencí.
- 31 Výklad, který navrhuje Ulmer, je mimoto obtížně slučitelný s cílem sledovaným čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, který spočívá v zajištění přiměřené rovnováhy práv a zájmů nositelů práv na jedné straně a uživatelů předmětů ochrany, kteří chtějí sdělit tato díla veřejnosti pro účely výzkumu prováděného jednotlivci nebo pro účely jejich soukromého studia, na straně druhé.
- 32 Pokud by mimoto pouhá nabídka na uzavření licenční smlouvy nebo smlouvy o užívání díla stačila k vyloučení použití čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, takový výklad by zbavil omezení stanovené v tomto ustanovení velké části jeho podstaty, či dokonce jeho užitečného účinku, jelikož byl-li by tento výklad přijat, uvedené omezení by se uplatnilo, jak tvrdila Ulmer, pouze na díla – která jsou stále ojedinělejší – jejichž elektronická verze, zejména ve formě elektronických knih, není ještě na trhu nabízena.
- 33 Konečně výklad, podle kterého se musí jednat o skutečně dohodnuté smluvní podmínky, nemůže být na rozdíl od toho, co tvrdí Ulmer, odmítnut ani z toho důvodu, že by byl v rozporu s trojí podmínkou stanovenou v čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29.
- 34 V tomto ohledu stačí konstatovat, že omezení stanovené v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 zahrnuje několik restriktivních podmínek, které zaručují – i když je použití tohoto ustanovení vyloučeno pouze v případě sjednání skutečných smluvních podmínek – že takové omezení se nadále uplatní ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití děl a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.
- 35 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět, že pojem „prodejní nebo licenční podmínky“ uvedený v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 musí být chápán v tom smyslu, že znamená, že nositel práv a taková instituce uvedená v tomto ustanovení, jako je veřejně přístupná knihovna, musí mít uzavřenou licenční smlouvu nebo smlouvu o užívání dotyčného díla, ve které jsou upřesněny podmínky, za kterých může tato instituce toto dílo užívat.

Ke druhé otázce

- 36 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát poskytl veřejně přístupným knihovnám, kterých se týká toto ustanovení, právo digitalizovat díla z jejich sbírek, je-li tento úkon rozmnožení nezbytný pro zpřístupnění těchto děl uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení v prostorách těchto institucí.

- 37 Úvodem je třeba poznamenat, že je nesporné, že digitalizace díla, která spočívá především v převedení tohoto díla z analogové do digitální podoby, představuje úkon rozmnožení tohoto díla.
- 38 Vyvstává tedy otázka, zda čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 umožňuje členským státům přiznat toto právo na rozmnožování veřejně přístupným knihovnám, přestože podle článku 2 této směrnice mají autoři výlučné právo udělit svolení k rozmnožování svých děl nebo toto rozmnožování zakázat.
- 39 V tomto ohledu je třeba nejprve konstatovat, že podle čl. 5 odst. 3 první věty směrnice 2001/29 se výjimky a omezení uvedené v tomto odstavci týkají práv stanovených v článcích 2 a 3 této směrnice, a tudíž jak výlučného práva na rozmnožování, které má nositel práv, tak práva na sdělování děl veřejnosti.
- 40 Článek 5 odst. 3 písm. n) uvedené směrnice však omezuje užívání děl ve smyslu tohoto ustanovení na „sdělení nebo zpřístupnění“ těchto děl, a tedy na úkony, které spadají pouze pod výlučné právo na sdělování děl veřejnosti, jež je uvedeno v článku 3 téže směrnice.
- 41 Dále je třeba připomenout, že aby se jednalo o „sdělování“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, postačuje zejména, aby byla uvedená díla zpřístupněna veřejnosti takovým způsobem, aby osoby, které ji tvoří, mohly mít k těmto dílům přístup, a není rozhodující, zda této možnosti využijí, či nikoliv (rozsudek Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 19).
- 42 Z toho plyne, že za takových okolností, jako jsou okolnosti ve věci v původním řízení, je třeba skutečnost, že taková instituce, jako je veřejně přístupná knihovna, která spadá pod čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, zpřístupní dílo, které je součástí její sbírky, „veřejnosti“, a sice všem jednotlivcům využívajícím speciální zařízení umístěná v jejích prostorách pro účely výzkumu nebo soukromého studia, kvalifikovat jako „zpřístupnění“, a v důsledku toho „sdělování“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek Svensson a další, EU:C:2014:76, bod 20).
- 43 Toto právo na sdělování děl, které mají takové instituce uvedené v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, jako jsou veřejně přístupné knihovny, v mezích podmínek stanovených v tomto ustanovení, by mohlo být zbaveno velké části své podstaty, či dokonce svého užitečného účinku, pokud by tyto instituce neměly akcesorické právo digitalizovat dotýčná díla.
- 44 Takové právo je přiznáno uvedeným institucím v čl. 5 odst. 2 písm. c) směrnice 2001/29, pokud se jedná o „zvláštní úkony rozmnožování“.
- 45 Tato podmínka zvláštnosti musí být chápána v tom smyslu, že dotýčné instituce obecně nemohou digitalizovat své sbírky jako celek.
- 46 Tato podmínka je naproti tomu v zásadě splněna, je-li digitalizace některých děl ze sbírky nezbytná pro účely „užití sdělením nebo zpřístupněním jednotlivcům ze strany veřejnosti pro účely výzkumu nebo soukromého studia, a to prostřednictvím k tomu určených zařízení“, jak stanoví čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29.
- 47 Kromě toho rozsah tohoto akcesorického práva na digitalizaci musí být upřesněn výkladem čl. 5 odst. 2 písm. c) směrnice 2001/29 ve světle jejího čl. 5 odst. 5, podle kterého se toto omezení vztahuje pouze na určité zvláštní případy, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou nepřiměřeně na újmu oprávněným zájmům nositele práv, přičemž cílem poslední uvedené ustanovení však není rozšířit rozsah výjimek a omezení stanovených v čl. 5 odst. 2 této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudky Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, bod 58, a ACI Adam a další, C-435/12, EU:C:2014:254, bod 26).

- 48 V projednávané věci je třeba konstatovat, že v rámci použitelných vnitrostátních právních předpisů jsou náležitě zohledněny podmínky stanovené v čl. 5 odst. 5 uvedené směrnice, jelikož z § 52b UrhG zaprvé vyplývá, že digitalizace děl veřejně přístupnými knihovnami nemůže mít za následek, že počet exemplářů každého z děl zpřístupněných uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení přesáhne počet exemplářů, které tyto knihovny získaly v analogové podobě. Zadruhé ačkoli na základě tohoto ustanovení vnitrostátního práva není s digitalizací děl jako takovou spojena povinnost kompenzace, za následné zpřístupnění tohoto díla v digitální podobě ve speciálních zařízeních je třeba zaplatit přiměřenou odměnu.
- 49 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na druhou otázku odpovědět, že čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 ve spojení s jejím čl. 5 odst. 2 písm. c) musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát poskytl veřejně přístupným knihovnám, kterých se týkají tato ustanovení, právo digitalizovat díla z jejich sbírek, je-li tento úkon rozmnožení nezbytný pro zpřístupnění těchto děl uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení v prostorách těchto institucí.

Ke třetí otázce

- 50 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát poskytl veřejně přístupným knihovnám, kterých se týká toto ustanovení, právo zpřístupnit díla uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení, která umožňují jejich tisk na papír nebo jejich ukládání na USB klíč.
- 51 Jak vyplývá z bodů 40 a 42 tohoto rozsudku, omezení stanovené v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 se v zásadě vztahuje jen na některá sdělování, která obvykle spadají pod výlučné právo nositele práv uvedené v článku 3 této směrnice, a sice sdělování, kterými dotčené instituce zpřístupňují dílo jednotlivcům pro účely výzkumu nebo soukromého studia prostřednictvím k tomu určených zařízení umístěných v jejich prostorách.
- 52 Je přitom nesporné, že takové úkony, jako jsou tisk díla na papír nebo jeho ukládání na USB klíč, i když jsou umožněny z důvodu některých funkcí, kterými jsou vybavena speciální zařízení, na kterých může být toto dílo konzultováno, nejsou „sdělováním“ ve smyslu článku 3 směrnice 2001/29, ale „rozmnožováním“ ve smyslu článku 2 této směrnice.
- 53 Jedná se totiž o vytvoření nové analogické nebo digitální rozmnoženiny digitální rozmnoženiny díla, které uživatelům zpřístupnila instituce prostřednictvím k tomu určených zařízení.
- 54 Tyto úkony rozmnožování nemohou být na rozdíl od některých postupů digitalizace díla umožněny ani na základě akcesorického práva plynoucího z ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. c) ve spojení s ustanoveními čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, jelikož nejsou nezbytné k tomu, aby bylo možné zpřístupnit toto dílo uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení při dodržení podmínek stanovených v těchto ustanoveních. Uvedené úkony, nejsou-li uskutečňovány institucemi uvedenými v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29, ale uživateli speciálních zařízení umístěných v prostorách této instituce, nelze mimoto povolit na základě tohoto ustanovení.
- 55 Naproti tomu takové úkony rozmnožování na analogovém nebo digitálním nosiči mohou být případně povoleny na základě vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí výjimky nebo omezení stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. a) nebo b) směrnice 2001/29, jsou-li v každém daném případě splněny podmínky stanovené v těchto ustanoveních, zejména pak podmínky související se spravedlivou odměnu, která musí být poskytnuta nositeli práv.
- 56 Takové úkony rozmnožování musí mimoto dodržovat podmínky stanovené v čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29. V důsledku toho nesmí být rozsahem rozmnožených textů zejména nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositelů autorského práva.

- 57 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět, že čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na takové akty, jako jsou tisk děl na papír nebo jejich ukládání na USB klíč, které uskutečňují uživatelé na speciálních zařízeních umístěných ve veřejně přístupných knihovnách, kterých se týká toto ustanovení. Naproti tomu takové úkony mohou být případně povoleny na základě vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí výjimky nebo omezení stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. a) nebo b) této směrnice, jsou-li v každém daném případě splněny podmínky stanovené v těchto ustanoveních.

K nákladům řízení

- 58 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) **Pojem „prodejní nebo licenční podmínky“ uvedený v čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být chápán v tom smyslu, že znamená, že nositel práv a taková instituce uvedená v tomto ustanovení, jako je veřejně přístupná knihovna, musí mít uzavřenou licenční smlouvu nebo smlouvu o užívání dotyčného díla, ve které jsou upřesněny podmínky, za kterých může tato instituce toto dílo užívat.**
- 2) **Článek 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 ve spojení s jejím čl. 5 odst. 2 písm. c) musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát poskytl veřejně přístupným knihovnám, kterých se týká toto ustanovení, právo digitalizovat díla z jejich sbírek, je-li tento úkon rozmnožení nezbytný pro zpřístupnění těchto děl uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení v prostorách těchto institucí.**
- 3) **Článek 5 odst. 3 písm. n) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na takové akty, jako jsou tisk děl na papír nebo jejich ukládání na USB klíč, které uskutečňují uživatelé na speciálních zařízeních umístěných ve veřejně přístupných knihovnách, kterých se týká toto ustanovení. Naproti tomu takové úkony mohou být případně povoleny na základě vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí výjimky nebo omezení stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. a) nebo b) této směrnice, jsou-li v každém daném případě splněny podmínky stanovené v těchto ustanoveních.**

Podpisy.